

NOVA FAZA DIJALOGA KOSOVO-SRBIJA:

MIŠLJENJA
GRAĐANA

DEMOKRATIZIMI
DHE PRAKTIKAT
PARLAMENTARE

**NOVA FAZA
DIJALOGA
KOSOVO-SRBIJA:**

**MIŠLJENJA
GRAĐANA**

COPYRIGHT © 2017. Kosova Democratic Institute (KDI).

Demokratski institut Kosova zadržava sva prava i nijedan deo ovog izdanja ne može se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku, mehaničkom ili elektronskom, uključujući i fotokopiranje ili bilo koji drugi sistem čuvanja ili objavljivanja materijala, bez pismenog odobrenja izdavača. Publikacija se može reprodukovati ili prenositi samo u nekomercijalne svrhe. Kad god i ko god bude koristio razne citate ili materijale koji se nalaze u ovom izdanju dužan je da jasno navede izvor odakle su uzeti citati ili materijali koji se upotrebljavaju.

Za bilo kakve ocenjivanja, primedbe, kritike ili sugestije, molimo vas da nas kontaktirate na bilo koji od dole navedenih načina:

Adresa: ul. Bajram Kelmendi, br. 45,
10 000, Priština, Kosovo.

Tel.: +381 (0)38 248 038

E-mail: info@kdi-kosova.org

Veb: www.kdi-kosova.org

Ovaj izveštaj je rezultat istraživanja koje je sprovedeno u okviru projekta "Jačanje parlamentarnog nadzora izvršne vlasti i povećanja učešća građana u dijalogu Kosovo-Srbija", finansiranog od strane Saveznog ministarstva spoljnih poslova Švajcarske. Sadržaj ovog izveštaja je isključiva odgovornost Demokratskog instituta Kosova, i ni pod kojim okolnostima neće se smatrati da odražava stavove Saveznog ministarstva spoljnih poslova Švajcarske.

SADRŽAJ

06

UVOD

07

METODOLOGIJA

08

PITANJA ANKETE

10

1

Koju ulogu očekujete da će imati predsednik
Thaçi u okviru dijaloga Kosovo-Srbija?

12

2

Kakvu ulogu očekujete da će imati (ubuduće)
Skupština Kosova u okviru dijaloga Kosovo-
Srbija?

14

3

Mislite li da bi EU trebalo da postane garant
sporazuma između Kosova i Srbije, nametanjem
sankcija stranama koje ne sprovode postignute
sporazume?

16

4

Šta za vas znači normalizacija odnosa između
Kosova i Srbije?

18

ZAKLJUČAK

UVOD

“Nova faza dijaloga Kosovo-Srbija: mišljenja građana” je četvrto istraživanje javnog mnjenja koje je organizovao KDI radi otkrivanja mišljenja građana o procesu dijaloga i rezultatima koji su proizašli iz tog dijaloga.

Od januara 2017. godine, predsednik Republike Kosovo g. Hashim Thaçi predvodio je razgovore između Kosova i Srbije uz posredovanje EU-a. Uzastopni incidenti, poput izgradnje zida na severnom delu Mitrovice i voza koji je krenuo iz Srbije prema Kosovu sa verskom ikonografijom, doveli su do napetosti između dve zemlje. Svi ovi događaji i zastoj u sprovođenju sporazuma su uticali na to da Brisel aktivnije deluje, pozivajući strane da nastave sa dijalogom.

Strane su izjavile njihovu spremnost za nastavak ovog procesa radi otvaranja završne faze u ovom procesu, na kraju koga EU je izjavila da se očekuje da strane potpišu zakonski obavezujući sporazum.

Na okruglom stolu koji je organizovao KDI¹ u septembru mesecu (2017), predsednik Thaçi je razgovarao sa civilnim društvom i medijima o ideji formiranja ekipe jedinstva radi osiguranja sveobuhvatnosti u dijalogu. On je takođe pomenuo ideju o referendumu o završnom sporazumu sa srpskom državom. Inicijativa predsednika Thaçi o ekipi jedinstva, dočekana je sa različitim reakcijama od strane javnosti. Jedan deo civilnog društva i političkih stranaka, inicijativu su ocenili kao dobru, dok je drugi deo izrazio skepticizam i nespremnost da budu deo takve ekipe.

Sastav pregovaračkog tima za dijalog, uloga Vlade, Skupštine i opozicije, civilnog društva i medija, teme razgovora i epilog procesa dijaloga, uloga EU-a i SAD-a, pitanja su o kojima se i dalje raspravlja na političkoj sceni Kosova.

Očigledno je da je najveća kritika ovog procesa bila nedostatak transparentnosti, šire političke i javne debate. KDI je u kontinuitetu proklamovao sveobuhvatan proces dijaloga, zahtevajući da institucije, političke stranke i građani zajedno doprinose ovom procesu i pre svega garantuju transparentnost i odgovornost.

U fokusu ove ankete je upravo nova i završna faza dijaloga Kosovo-Srbija, odnosno uticaj uloge predsednika Kosova u dijalogu između Kosova i Srbije, ulogu koju Skupština treba da ima i poziciju koju treba da drži EU kako bi garantovala sprovođenje postignutih sporazuma. Pre svega, poseban fokus na ovom istraživanju je pojam normalizacije odnosa između dve zemlje, čije tumačenje ovog puta je prikazano sa stanovišta građana.

Ovo istraživanje pokazuje skepticizam građana o rezultatima koje promena formata dijaloga može doneti na rast transparentnosti i sveobuhvatnosti, izraženi su zahtevi za dodatnom i jačom ulogom Skupštine Kosova u ovom procesu, o izmeni uloge EU-a i pre svega, kako ocenjuju građani normalizaciju odnosa između dve zemlje.

Ova istraživanja su organizovana u okviru misije KDI-a za promovisanje transparentnosti, odgovornosti i odgovorne demokratije. Ovaj projekt je finansirao Savezno ministarstvo spoljnih poslova Švajcarske za jačanje parlamentarnog nadzora izvršne vlasti i povećanja učešća građana u dijalogu Kosovo-Srbija.

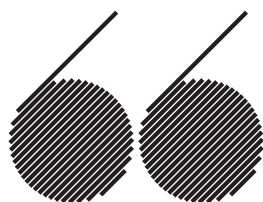
¹ Za više informacija videti <http://votaimo.org/Public/DialogActivity/Detail/130>

2. METODOLOGIJA

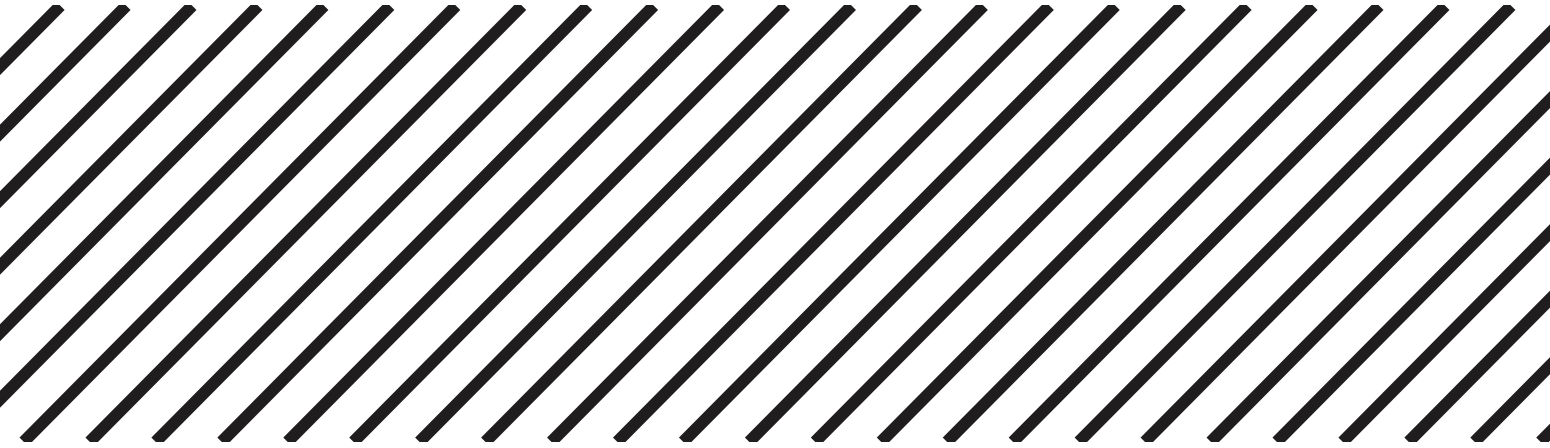
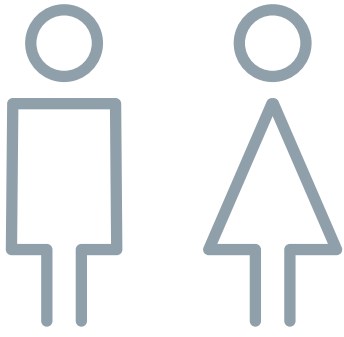
Anketa je sprovedena na nivou zemlje koristeći sistematsku metodu slučajnosti, sa uzorkom od 1065 ispitanika, koja je smišljena za pružanje reprezentativnog uzorka, poređana po etničkoj pripadnosti:

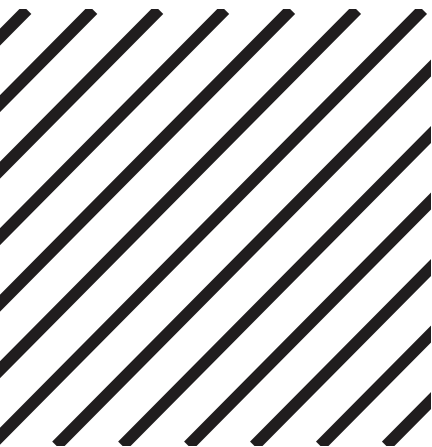
Albanci, Srbi i ne-srpske zajednice, raspoređena prema naseljima (urbane/ruralne). Anketa je realizovana u vremenskom periodu septembar 2017. Granica greške iznosi oko $\pm 3\%$.

Ovo istraživanje pokazuje skepticizam građana o rezultatima koje promena formata dijaloga može doneti na rast transparentnosti i sveobuhvatnosti, izraženi su zahtevi za dodatnom i jačom ulogom Skupštine Kosova u ovom procesu, o izmeni uloge EU-a i pre svega, kako ocenjuju građani normalizaciju odnosa između dve zemlje.

PITANJA ANKETE

1

Koju ulogu očekujete da će imati predsednik Tači u okviru dijaloga Kosovo–Srbija?

Q

Od početka do danas, dijalog između Kosova i Srbije je prošao kroz tri različite faze. Prva faza je počela kao tehnički dijalog, kada su pregovaračke timove činili posebno imenovani od strane obe vlade. Kasnije, počela je nova faza političkog dijaloga, kada su pregovore u Briselu vodili premijeri dveju zemalja. Sada, kada se očekuje treća i završna faza dijaloga, vođenje ovog dijaloga se očekuje da će preuzeti predsednici dve zemlje.

Ali, šta očekuju građani zemlje od predsednika Tači u ovoj novoj fazi dijaloga?

Istraživanje koje je KDI sproveo na terenu, 33% ispitanika je ocenilo da će dijalog i dalje ostati isti, nasuprot 27% njih koji su izjavili da predsednik Tači neće unaprediti nivo razgovora sa Srbijom, a neće ni uspeti da garantuje transparentnost i sveobuhvatnost. Dakle, većina građana, odnosno 60% njih ocenjuju da uključivanje predsednika

Thači neće unaprediti nivo razgovora u dijalogu, garantujući sveobuhvatnost i transparentnost, i da će dijalog i dalje biti isti.

Samo 31% ispitanika su ocenili da će predsednik Tači imati pozitivnu ulogu u dijalogu Kosovo–Srbija i da će unaprediti nivo dijaloga, garantujući sveobuhvatnost i transparentnost. Dok samo 9% anketiranih građana ne znaju kakav uticaj će imati direktna uključenost predsednika u dijalogu Kosovo i Srbija.

33% Dijalog će i dalje biti isti

Albanska - Z = ● 33%

Srpska - Z = ● 27%

Ostale - Z = ● 29%

31% Unaprediće nivo razgovora u dijalogu, garantujući sveobuhvatnost i transparentnost

Albanska - Z = ● 32%

Srpska - Z = ● 11%

Ostale - Z = ● 25%

27% Neće unaprediti nivo razgovora u dijalogu, i neće garantovati sveobuhvatnost i transparentnost

Albanska - Z = ● 28%

Srpska - Z = ● 13%

Ostale - Z = ● 28%

9% Ne znam

Albanska - Z = ● 7%

Srpska - Z = ● 49%

Ostale - Z = ● 19%

Stav građana, po etničkoj pripadnosti, o ulozi predsednika Thaçi u dijalogu Kosovo-Srbija

Što se tiče stava građana po etničkoj pripadnosti, 33.5% ispitanika iz albanske zajednice su ocenili da uključivanje predsednika Thaçi neće imati pozitivan ni negativan uticaj u procesu dijaloga. Dok 27.5% su izjavili da predsednik Thaçi neće uspeti da unapredi nivo razgovora i neće garantovati sveobuhvatnost i transparentnost. Dakle, većina ispitanika iz albanske zajednice, odnosno njih 65% su ocenili da uključivanje predsednika u procesu dijaloga Kosovo-Srbija neće imati uticaja ili doneti pozitivne promene.

S druge strane, 32% ispitanika iz albanske zajednice su ocenili da će predsednik Thaçi unaprediti nivo razgovora sa Srbijom, garantujući sveobuhvatnost i transparentnost.

Što se tiče stava građana srpske zajednice, skoro polovina ispitanika odnosno 48.7% nemaju mišljenje o tome da li će predsednik Thaçi doneti pozitivan ili negativan uticaj u procesu. Dok 27.3% ispitanika iz srpske zajednice su izjavili da će dijalog ostati na istom nivou, 10.7% su izjavili da će dijalog biti unapređen, dok 13.3% su rekli da će dijalog ostati isti i uz učešće predsednika Thaçi.

I ostale ne-većinske zajednice su skoro isto izjavile kao i ispitanici iz albanske zajednice. Većina njih, odnosno 53% su ocenili da uključivanje predsednika Thaçi neće imati uticaja u dijalogu ni u unapređenju nivoa razgovora ili transparentnosti i sveobuhvatnosti. Dok njih 24.7% su ocenili da će predsednik Thaçi unaprediti nivo razgovora sa Srbijom, garantujući sveobuhvatnost i transparentnost.

2

Kakvu ulogu očekujete da će imati (ubuduće) Skupština Kosova u okviru dijaloga Kosovo-Srbija

Skupština Republike Kosovo, kao jedina institucija koja direktno predstavlja građane zemlje i ujedno vrši nadzorna ovlašćenja nad Vladom, putem usvojenih Rezolucija dala je pravo pregovaračkom timu da u Briselu vodi dijalog sa Srbijom, obavezujući ih da redovno izveštavaju Skupštini i Parlamentarnim komisijama .

Uprkos naporima poslanika i određenih parlamentarnih komisija tokom prethodnog saziva za povećanje odgovornosti i transparentnosti od strane Vlade u procesu dijaloga Kosovo-Srbija, ova institucija je bila zaobiđena, neuključena i neobaveštena u potrebnoj meri o postignutim sporazumima i uopšteno o celom procesu. Dok, ostaje da se utvrdi uloga ove institucije u nastavku ovog procesa.

KDI je pitao građane o tome koju ulogu očekuju da će njihovi predstavnici imati u novoj fazi dijaloga.

Skoro polovina ispitanih građana, odnosno njih 47.7% su izjavili da Skupština treba da zahteva redovno izveštavanje i transparentnost od strane pregovaračkog tima, predsednika i Vlade, pre i posle svakog kruga razgovora u Briselu. Deo od 33.4% građana su smatrali da Skupština treba da igra istu ulogu kao i do sada i da povremeno zahteva izveštavanje od strane pregovaračkog tima, dok 7.8% građana su izjavili da Skupština ne treba uopšte da bude uključena u pitanjima dijaloga. 11% ispitanika nisu imali odgovor o tome kakvu ulogu treba da ima Skupština u ovom procesu.

48%

Da zahteva redovno izveštavanje i transparentnost od strane pregovaračkog tima (predsednika i vlade) pre i posle svakog kruga razgovora

Albanska - Z = ● 49%

Srpska - Z = ● 6%

Ostale - Z = ● 38%

33%

Treba da ima situ ulogu kao i do sada, pozivajući na izveštavanje povremeno pregovarački tim o sporazumima i odvijanju dijaloga

Albanska - Z = ● 34%

Srpska - Z = ● 7%

Ostale - Z = ● 29%

11%

Ne znam

Albanska - Z = ● 9%

Srpska - Z = ● 67%

Ostale - Z = ● 20%

8%

Ne treba da bude uključena u pitanje dijaloga

Albanska - Z = ● 7%

Srpska - Z = ● 20%

Ostale - Z = ● 13%

Stav građana, po etničkoj pripadnosti, o ulozi Skupštine u dijalogu Kosovo-Srbija

Što se tiče stava građana po etničkoj pripadnosti o ulozi Skupštine u novoj fazi dijaloga, većina ispitanika iz albanske zajednice, odnosno njih 49.4% i ne-većinskih zajednica odnosno njih 38.1% zahtevali su veću ulogu Skupštine, tražeći više transparentnosti i odgovornosti od strane pregovaračkog tima, pozivajući ih svaki put pre i nakon svakog kruga razgovora sa Srbijom. Samo 6% ispitanih građana iz srpske zajednice su zahtevali veću ulogu Skupštine.

Konzistentnost u radu Skupštine i povremeno pozivanje pregovaračkog tima na izveštavanje, zahtevalo je 34.4% ispitanika iz albanske zajednice, 6.7% iz srpske zajednice i 28.9% iz ne-većinskih zajednica. Dok, što se tiče ideje neuključivanja Skupštine u pitanjima dijaloga, sa tim su se

složili samo 7.2% ispitanika iz albanske zajednice, 20% iz srpske zajednice i 13.4% iz ostalih ne-većinskih zajednica.

Vredi napomenuti da je 67.3% ispitanika iz srpske zajednice izjavilo da nemaju odgovora o tome kakvu ulogu treba da ima Skupština, nasuprot 9% albanskih ispitanika i 13% srpskih ispitanika.

Iz ovih podataka može se zaključiti da su građani konfuzni o ulozi Skupštine u dijalogu. To može biti kao rezultat dosadašnje netransparentnosti i dvosmislenosti u tumačenju sporazuma u Beogradu i Prištini.

3

Mislite li da bi EU trebalo da postane garant sporazuma između Kosova i Srbije, nametanjem sankcija stranama koje ne sprovode postignute sporazume?

Od početka dijaloga između Kosova i Srbije 2011. godine do sada je postignuto ukupno 23 sporazuma, većina njih sa mnogim drugim specifičnim sporazumima koji su imali za cilj detaljno regulisanje pitanja o kojima se razgovara u Briselu. Veoma mali broj sporazuma je sproveden dok je nastavljen proces njihovog ponovnog pregovaranja i postavljenja novih vremenskih rokova za sprovođenje, koji ponovo nisu poštovani. Kosovo je često u službenim izveštajima dostavljenim EU krivilo Srbiju za nesprovođenje sporazuma i nepoštovanja dogovora.

S obzirom na to da EU posreduje u procesu dijaloga Kosova i Srbije i da je ovaj proces povezan s putem obe zemlje ka EU, smatra se da je izuzetno neophodno uspostavljanje mehanizama za sprovođenje i garancija od strane EU za sprovođenje sporazuma, koristeći mehanizme koji su dostupni za uslovljavanje obeju strana da sprovedu sporazume.

Upravo je to pitanje, KDI postavio i građanima zemlje da bi saznali koji je njihov stav u vezi sa mogućnošću da EU služi kao garant sprovođenja sporazuma.

Ogromna većina ispitanika, odnosno 75,5% njih procenjuje da bi EU trebalo da služi kao garant sprovođenja sporazuma između Kosova i Srbije nametanjem sankcija stranama koje ne sprovode sporazume iz Brisela.

Dok samo 9,3% građana procenjuje da EU ne bi trebalo da igra ovu ulogu. U međuvremenu, 15,2% ispitanika nije imalo odgovor da li EU treba da bude garant sporazuma između Kosova i Srbije ili ne.

76% DA

Albanska - Z = 78%

Srpska - Z = 13%

Ostale - Z = 65%

9% NE

Albanska - Z = 8%

Srpska - Z = 31%

Ostale - Z = 13%

15% NE ZNAM

Albanska - Z = 14%

Srpska - Z = 57%

Ostale - Z = 22%

Stav građana, po etničkoj pripadnosti, o ulozi EU u dijalogu Kosova i Srbije

Što se tiče odnosa građana prema ulozi EU u dijalogu Kosova i Srbije po etničkoj pripadnosti, većina ispitanika iz albanske zajednice, odnosno 77,9%, kao i iz drugih ne-većinskih zajednica, odnosno 64,9% se slažu da EU treba da bude garant sprovođenja sporazuma i da sankcioniše strane u slučaju nesprovođenja, u poređenju sa samo 12,7% ispitanika Srba koji su podržali takvu ideju.

Ispitanici iz srpske zajednice, odnosno 30,7%, ne slažu se sa idejom da EU treba da bude garant sporazuma između Kosova i Srbije ili da nametne sankcije stranama koje ne sprovode dogovore. Neslaganje oko ove ideje pokazalo je i 8,4% ispitanika albanske zajednice i 13,4% drugih ne-većinskih zajednica.

Dok su ispitanici iz srpske zajednice u velikoj meri, odnosno 56,7%, neodlučni o ulozi koju EU treba da igra u ovom procesu, u poređenju sa 13,7% albanskih ispitanika i 21,6% ispitanika iz drugih ne-većinskih zajednica.

4

Šta za vas znači normalizacija odnosa između Kosova i Srbije?

Jedno od glavnih pitanja vezanih za proces dijaloga između Kosova i Srbije je sam epilog ovog dijaloga. Dok je dijalog ušao u svoju treću i završnu fazu, građani Republike Kosovo i dalje slušaju različita mišljenja rukovodstava obeju strana u vezi sa epilogom ovog procesa.

Često se spominje da će na kraju procesa dve države potpisati obavezujući pravni sporazum koji će omogućiti "normalizaciju odnosa" između dve države. Međutim, uprkos čestoj upotrebi ovog termina, ne postoji jedan zvaničan stav o tome šta se podrazumeva pod normalizacijom odnosa, šta zaista znači ovaj pojam. Diskutovane opcije vezane za normalizaciju odnosa su različite kao uzajamno priznanje, traženje izvinjenje, uklanjanje Kosova iz ustava Srbije, reparacije, ne-ometanje država na njihovom putu ka evro-atlantskim integracijama.

Ali šta znači normalizacija odnosa između Kosova i Srbije za građane Kosova ?²

Postoji 71% ispitanika ankete koji procenjuju da je za normalizaciju odnosa između Kosova i Srbije elementarno traženje izvinjenja od strane Srbije za zločine počinjene na Kosovu.

Dok je 57% ispitanika takođe navelo da se normalizacija postiže uzajamnim priznavanjem, 45% njih uklanjanjem Kosova iz Ustava Srbije, a 37% ispitanika procenjuje da normalizacija podrazumeva ne-blokiranje strana na putu evropskih integracija i članstva u međunarodnim organizacijama, bez potrebe za uzajamnim priznavanjem.

² Ovo pitanje ima više odgovora

71%

Traženje izvinjenja od strane Srbije za ratne zločine

Albanska - Z = 73%

Srpska - Z = 7%

Ostale - Z = 68%

57%

Uzajamno priznavanje

Albanska - Z = 59%

Srpska - Z = 2%

Ostale - Z = 41%

45%

Uklanjanje Kosova iz Ustava Srbije

Albanska - Z = 46%

Srpska - Z = 18%

Ostale - Z = 31%

37%

Obe strane, bez potrebe uzajamnog priznavanja, da nastave evropski put članstva u međunarodnim organizacijama, bez međusobnog blokiranja

Albanska - Z = 36%

Srpska - Z = 60%

Ostale - Z = 40%

0%

Ostalo

Albanska - Z = 0%

Srpska - Z = 11%

Ostale - Z = 0%

0%

Ne znam

Albanska - Z = 0%

Srpska - Z = 14%

Ostale - Z = 0%

Šta znači normalizacija odnosa Kosova i Srbije za građane Kosova prema etničkoj pripadnosti

Za ispitanike iz albanske zajednice, odnosno 73% njih, normalizacija odnosa u početku znači traženje izvinjenja od strane Srbije za ratne zločine, međusobno priznavanje spomenulo je čak 59% ispitanika. Dok je uklanjanje Kosova iz Ustava Srbije spomenuto od strane 46% ispitanika iz albanske zajednice, a 36,4% njih spomenulo je i međusobno ne-blokiranje dve države na njihovom putu ka EU i članstva u međunarodnim organizacijama bez potrebe za uzajamnim priznavanjem, kao normalizaciju odnosa.

Ispitanici iz srpske zajednice imaju drugačije gledišta u vezi sa normalizacijom odnosa između Kosova i Srbije. Prema ispitanicima iz srpske zajednice, normalizacija odnosa između zemalja prvobitno podrazumeva

za 60% njih međusobno ne-blokiranje na putu evropskih integracija i članstva u međunarodnim organizacijama bez potrebe za uzajamnim priznavanjem. Postoji 18% ispitanika iz srpske zajednice koji su takođe spomenuli uklanjanje Kosova iz Ustava Srbije kao normalizaciju odnosa. Dok je samo 6,7% ispitanika iz srpske zajednice pomenulo traženje izvinjenja za ratne zločine, a samo 2% građana iz srpske zajednice ocenilo je da uzajamno priznavanje podrazumeva normalizaciju odnosa.

U pogledu ispitanika iz drugih ne-većinskih zajednica, većina njih pod normalizacijom odnosa podrazumeva traženje izvinjenja od strane Srbije za ratne zločine (68%), nakon čega sledi uzajamno priznavanje dve države (41%), međusobno ne-blokiranje na putu ka EU i članstva u međunarodnim organizacijama bez potrebe za uzajamnim priznavanjem (40%) i na kraju uklanjanje Republike Kosovo iz Ustava Srbije (31%).

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

U četvrtoj anketi za ispitivanje javnog mnjenja o dijalogu između Kosova i Srbije, KDI je razmatrao pitanja koja se odnose na budućnost ovog procesa. Preciznije, KDI je imao za cilj da predstavi očekivanja građana o ulozi i uticaju predsednika Kosova u dijalogu Kosova i Srbije, ulogu koju bi Skupština trebalo da igra u ovom procesu i ulogu EU radi garantovanja sprovođenja sporazuma. Takođe, KDI je pitao građane šta za njih znači normalizacija odnosa između dve zemlje.

Nalazi istraživanja ukazuju da:

01 Albanci i Srbi drastično drugačije shvataju normalizaciju odnosa između Kosova i Srbije.i.

Oko 71% građana procenjuje da je glavni element normalizacije odnosa između Kosova i Srbije traženje izvinjenja za ratne zločine od strane Srbije. Oko 60% građana iz zajednice Srba sa Kosova tumače normalizaciju kao međusobno ne-ometanje na evropskom put ili članstvu u međunarodnim organizacijama, bez potrebe za uzajamnim priznavanjem. Dok ispitanici iz albanske zajednice (73%) i drugih zajednica (68%) procenjuju da je za normalizaciju odnosa elementarno da Srbija traži izvinjenje za ratne zločine na Kosovu.

02

Ne očekuje se velika promena dijaloga uključivanjem Predsednika Tači

33% ispitanika procenjuje da će dijalog i dalje ostati isti, a 27% njih je izjavilo da Predsednik Tači neće unaprediti nivo razgovora sa Srbijom niti će garantovati transparentnost i sveobuhvatnost. Dakle, većina građana, odnosno 60%, ne očekuje da će učešće Predsednika Tači biti garancija za transparentniji i sveobuhvatniji proces.

03

Skupština da ima jaču ulogu u procesu dijaloga

Približno polovina građana, odnosno 48% njih smatra da Skupština Kosova treba da traži redovno izveštavanje i transparentnost od pregovaračkog tima, predsednika i Vlade pre i posle svakog kruga razgovora održanih u Briselu.

04

B4. EU da bude garant sporazuma

Oko 76% građana dele mišljenje da EU treba da bude garant sporazuma između Kosova i Srbije, nametanjem sankcija/uslovljavanjem strana koje ne sprovode sporazume iz Brisela.

PREPORUKE

01

Skupština Kosova treba da legitimiše novu fazu dijaloga usvajanjem Rezolucije koja definiše sastav pregovaračkog tima, pitanja o kojima treba razgovarati i uključivanje ove institucije u ovaj proces.

02

Nova faza dijaloga Kosova i Srbije da obezbedi sveobuhvatnost domaćeg političkog spektra i civilnog društva

03

Izgraditi jasnu i dobro definisanu platformu diskusija zasnovanu na širokoj institucionalnoj i građanskoj diskusiji kako bi se osigurala sveobuhvatnost i transparentnost jasnim artikulisanjem očekivanog epiloga ovog procesa.

04

Postignuti sporazumi moraju imati mehanizme sprovođenja, jasno definisane vremenske rokove i povećanu ulogu EU u garantovanju sprovođenja sporazuma i kažnjavanju strana na njihovom putu prema EU zbog nesprovođenja već postignutih sporazuma.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Federal Department of Foreign Affairs FDFA